

Fra hospital til sykehus

NSFLOS seminar i Fredrikstad 2022

Jan Henrik Lund

Overlege og «sykehushistoriker»

Ad servitium pauperum

Klosteret på Varna

Klosteret på Varna

- Hospital:

- av *hospes* og *hospitalis* (lat.) =
 - Gjest og gjestfri

- Lasarett:

- Fra ca 1500 ofte brukt om karanteneinstitusjoner
- (avledet fra *Lasarus* – vernehelgen for spedalske)

- Sygehuus:

- i bruk fra 1700-tallet

Velædle Apotheker!

*Hermed følger min venlige Begjæring til dig om du kunde vide nogen Raad til min Kone, da hun haver lagt sig i Cuur og haver nu ligget i otte fulle Uger, som kun ikke haver kunnet tale, da **Tungen er saa stor, at den fylder op Munden, og Lipperne vrænges om; den nedre hænger ned paa Hagen og den øvre vrænger sig op til Næsen, Kindbenene staae røde som Blod. Tænderne springe itu og nogle falde helt ud med Roden. Hun er opsvulmet over hele Ansigtet.***

Radesyke («saltflod»)

Smaalenenes Amtssykehus

1795 - 1975

Hospitalet i Sarpsborg 1890

- Hun var sterkkbygd og rank med et kraftig og samtidig vennlig ansikt og store, sterke brune øyne.

«Engelen fra Varteig»

Anna Magdalena Olsen

- Vi kan umulig ha en slik liten stygg og elendig rønne til sådant bruk!

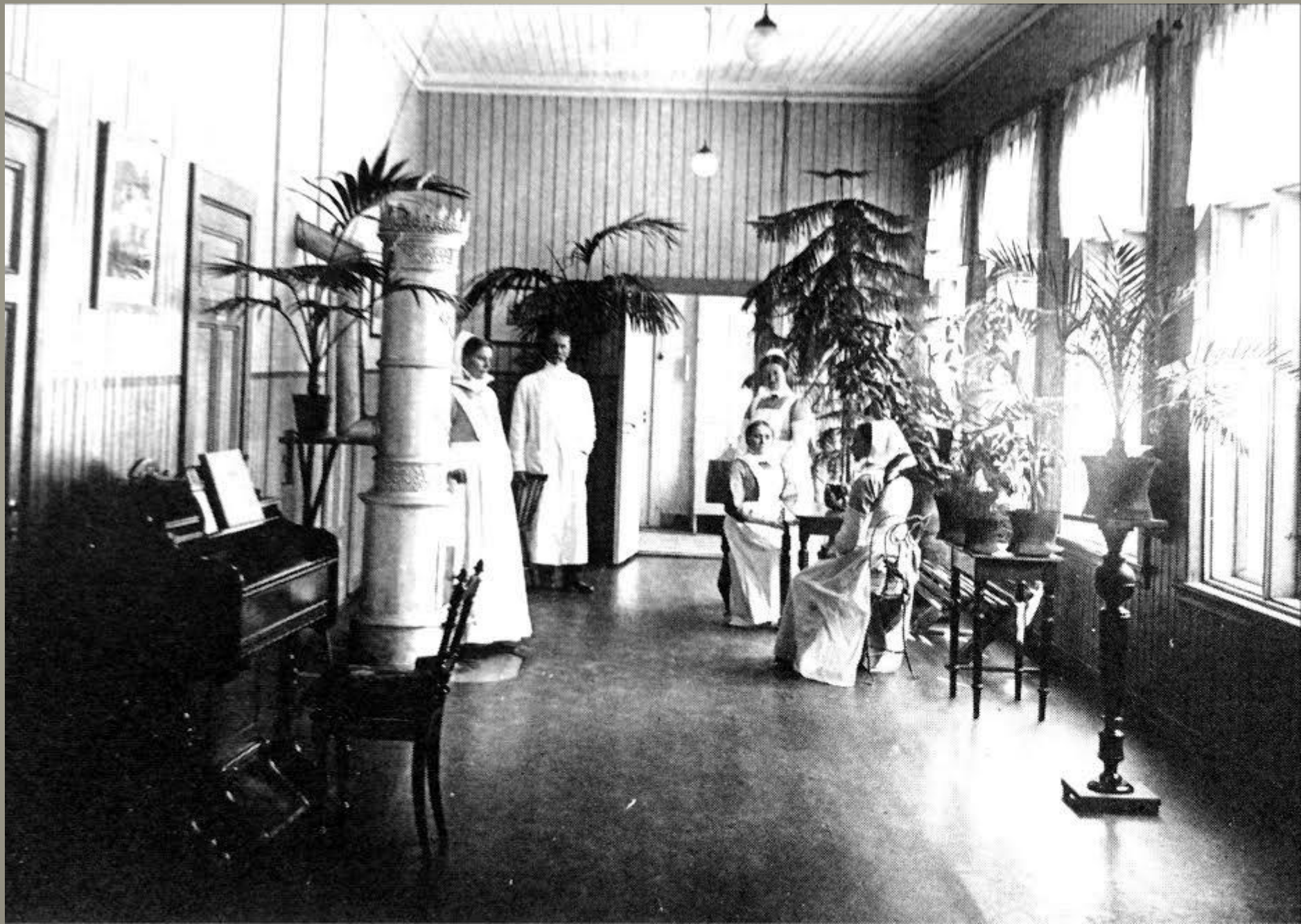

Moss sykehus 1850 - 1914

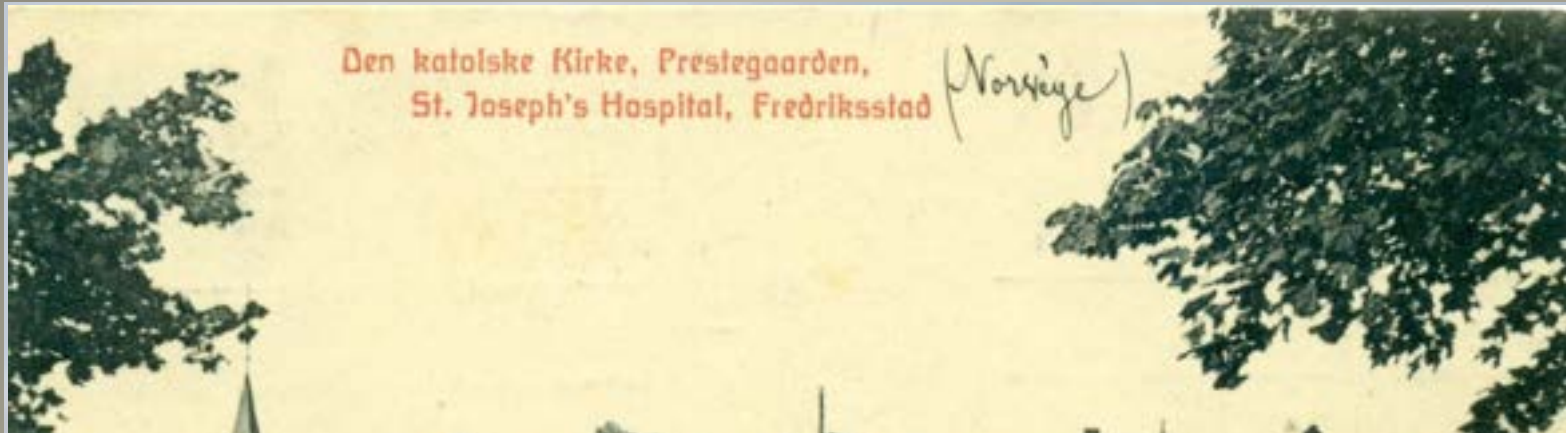

Den katolske Kirke, Prestegaarden,
St. Joseph's Hospital, Fredrikstad

(Norske)

4120 Fredrikstad. Katolske Sykehus.

BERETT: J. H. KUENHOLDT'S

Söster Marcia

Det nye Epidemilazaret, Fredriksstad

Epidemilasarettet på Fjeldberg

Veum Sindssykeasyt.

Eneret. Sigurd Østby.

Kirurgisk utvikling

- Sårbehandling og amputasjoner
- 1843 - første sectio i Norge
- Bedøvelsesmidler fra ca 1850:
 - Eter
 - Kloroform
- Få større inngrep:
 - 1847: 30 operasjoner på RH
- Reell økning etter 1. verdenskrig

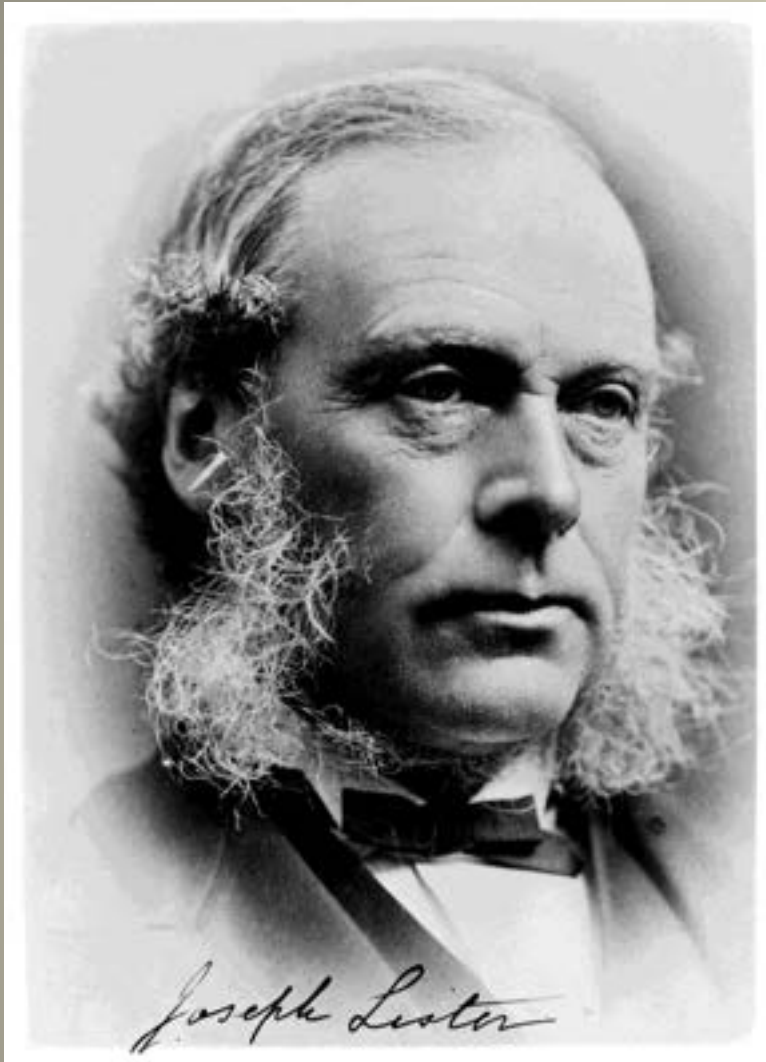

Ignaz Semmelweis

1818 - 65

Barsel-feber

- Bakteriell infeksjon i livmoren etter fødsel – spredning til hele kroppen – dødelig.
- Semmelweis hevdet i 1847 at legene måtte vaske hender og instrumenter i klorkalk før undersøkelse og forløsning
- Han ble ledd ut og motarbeidet
- Endringen kom først mange år senere
- Etter 1945 nesten ingen dødsfall i Norge

- 1865
- Karbolsyre
- Rensing av sår
- Vasking av instrumenter
- Reduksjon i dødelighet

Joseph Lister

Haldens nye kirurgiske sykehus – modell 1939

Sally

**ØSTFOLD
SYKEPLEIESKOLE
FREDRIKSTAD**

Hypermoderne operasjonsstuer

Sentralsykehuset for lite?

En ny 9-etasjes blokk kan bli aktuell,
sier overlæge Schie

— I den tiden planleggingen av Sentralsykehuset foregikk, trodde jeg ikke at det ble tale om utvidelse av sykehuset så lenge jeg levde, sa overlæge Schie under Sykehusforeningens 30-års jubileumsfeiring i Fredrikstad mandag. Men sannsynligvis er det bygget for lite, slik at man ikke helt kan etterkomme alle krav. Det er visstnok ikke utelukket at man kan komme til å oppleve at vi utvider, ved å bygge en ny blokk på 9 etasjer eller flere, 45 meter vest for den som står der i dag. Kjøkken og vaskeri kan kobles til, det er stort nok til det dobbelte behov, men det måtte flere lægekontorer og tekniske avdelinger som operasjonssaler, til. Med 600 senger ville sykehuset ha en ideell størrelse, men større bør det heller ikke bli. Det kunne da bli tale om å bygge et nytt sykehus et annet sted i befolkningsområdet, for eksempel på Østsiden.

Oktober 1958 –
18 måneder etter åpningen !

SØF B-blokk 1970

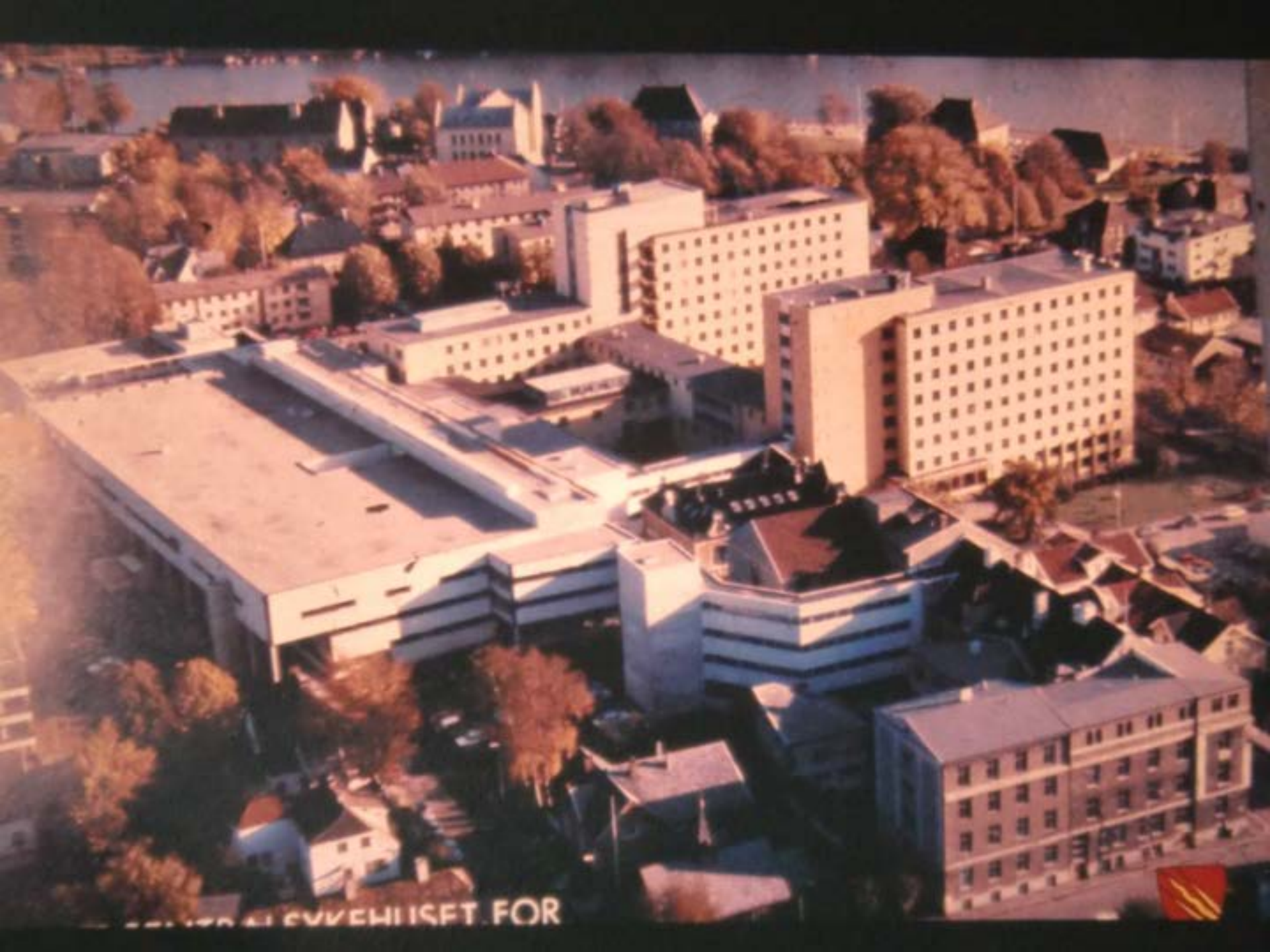

Fredrikstad Blad, lørdag 16. juni 1979.

Stor tvil i partiene, men enighet om Serviceblokke

Finansieringsplan på 215 millioner godkjent av fylkestinget

...AL EKVEMHISET FOR

A photograph of a hallway. The wall is painted with large, diagonal stripes of color: blue, green, yellow, and red. A dark wooden handrail runs along the wall. To the right, a white door is open, leading to a darker area. Above the door, a white sign with black text reads "Avd. for Patologi". The ceiling is dark with a recessed light fixture.

Avd. for Patologi

«Håper ikke messias blir en særping»

Av JAN HENRIK IHLEBÆK og ROLF B. GUNDRSEN (foto)

FREDRIKSTAD (VG) Er det en ny messias eller er det en profet som skal bli født på Østfold Sentralsykehus førstkommande fredag? Raymon lurur ille.

- Tenk om det blir en særping. Da ligger jeg tynt an.

- Livet mitt passerte i revy, så ille skvatt jeg da jeg fikk høre om de messias-greiene. Så mye som jeg har tulla med særpingar så kan jo det slå tebakke no' fryktelig, sier østfoldingen som har tatt stand utenfor Østfold Sentralsykehus (ØSS) i påvente av det som skal skje.

Bassignot-Jefert har gjennom sine nøyaktige astrologiske beregninger og kunnskap om kloden kommet til at denne viktige fødselen måtte skje i Sverige eller Norge fordi disse landene er liberale monarkier med høy kulturell, moralsk og sosial standard.

Raymon lurur ille

- Jo, det er riktig. Vi har ansvaret for stalten, unnskyld ØSS. Men vi kan ikke gjøre noe fra eller til i forhold til det som eventuelt skal komme. Her hos oss er krybben tom, for lengst. Så noen ekstra forpleining kan ikke ventes, sier fylkesordfører Øren.

- Selv om en slik hendelse kunne gi fylket et virkelig løft, legger han til.

hem etter at PLO og Israel forhandla om fred på Borregaard for no'n år sia. Det sku'kke forundre meg om faren te han som dum nåtar ska' komme er spekker

VENTER: De ventet og ventet, men Messias kom ikke til Fredrikstad. Sierping Lars Westlie og sykehusdirektør Eddie Sivborg fikk selvstendig om et 30-talls journalister som ville bli inne fredag morgen. (NTB-foto)

Mens vi ventet på Messias

Østfold psykiatriske sykehus 2000

Sarpsborg sykehus

SYKEHUSAKSJONEN

**Bevar
Sarpsborg
Sykehus**

2. november 2015 kl 0615

Åpning Kalnes
30. november 2015

Sykehuset på Kalnes

- Kostnadsramme: 5.592 mrd
- Bruttoareal: 85.500 kvm
- Funksjonsrom: 3184
- Tekniske rom: 480
- Operasjonsstuer: 9
- Poliklinikkrom: 91
- Somatiske senger: 415
- Psykiatriske senger: 108
- Tekniske senger: 55

Takk for oppmerksomheten!